Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 1. augusta 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (EHS) č. 3821/85 a nariadenie (EÚ) č. 165/2014 – Povinnosť periodickej prehliadky tachografov – Výnimka – Článok 49 ods. 1 posledná veta a článok 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie – Zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona – Správne sankcie trestnoprávnej povahy – Kasačná sťažnosť – Nový zákon, ktorý nadobudol účinnosť po vyhlásení rozsudku napadnutého kasačnou sťažnosťou – Pojem ‚právoplatný odsudzujúci rozsudok'"

Vo veci C-544/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2023 a doručený Súdnemu dvoru 28. augusta 2023, ktorý súvisí s konaním:

T.T.,

BAJI Trans s.r.o.

proti

Národnému inšpektorátu práce

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda T. von Danwitz, predsedovia komôr F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos (spravodajca), I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, N. Jääskinen, D. Gratsias a M. Gavalec, sudcovia E. Regan, J. Passer, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: I. Illéssy, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. septembra 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– T.T. a BAJI Trans s.r.o., v zastúpení: M. Mandzák, M. Pohovej, advokáti, a P. Rumanová, advokátka,

* Jazyk konania: slovenčina.

– Národný inšpektorát práce, v zastúpení: M. Mitterpák, generálny riaditeľ, a L. Štofová, právnička,

– slovenská vláda, v zastúpení: A. Lukáčik, E. V. Larišová a S. Ondrášiková, splnomocnení zástupcovia,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Cherubini, avvocato dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: P. J. O. Van Nuffel a A. Tokár, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní zo 4. februára 2025,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 49 ods. 1 poslednej vety a článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi T.T. a spoločnosťou BAJI Trans s.r.o. na jednej strane a Národným inšpektorátom práce (Slovensko) na druhej strane vo veci správnej pokuty, ktorú Národný inšpektorát práce uložil T.T.

Právny rámec

Právo Únie

Charta

3 Článok 49 ods. 1 Charty stanovuje:

„Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.“

4 Článok 51 ods. 1 Charty stanovuje:

„Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami…“

Nariadenie č. 3821/85

5 Článok 3 ods. 1 a 2 nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 z 20. decembra 1985 o záznamovom zariadení v cestnej doprave (Ú. v. ES L 370, 1985, s. 8; Mim. vyd. 07/001, s. 227), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 z 15. marca 2006 (Ú. v. EÚ L 102, 2006, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 3821/85“), v znení uplatniteľnom ku dňu spáchania porušenia, o ktoré ide vo veci samej, stanovoval:

„1. Záznamové zariadenie sa inštaluje a použije vo vozidlách evidovaných v členskom štáte, ktoré sa používajú na cestnú osobnú a nákladnú dopravu, okrem vozidiel uvedených v článku 3 nariadenia (ES) č. 561/2006. …

2. Členské štáty môžu vyňať vozidlá uvedené v článku 13 ods. 1 a ods. 3 nariadenia (ES) č. 561/2006 z rozsahu uplatňovania tohto nariadenia.“

6 Článok 19 ods. 1 tohto nariadenia v znení uplatniteľnom k danému dňu stanovoval:

„Členské štáty včas a po porade s Komisiou prijmú také zákony, právne predpisy alebo správne opatrenia, potrebné na vykonávanie tohto nariadenia.

Takéto opatrenia majú medzi iným zahŕňať reorganizáciu postupu a prostriedkov vykonávania kontrol dodržiavania zhody s nariadením a pokuty uložené v prípade porušenia.“

7 Bod 3 písm. a) rubriky VI prílohy I uvedeného nariadenia, nazvaný „Periodické prehliadky“, ku dňu spáchania porušenia, o ktoré ide vo veci samej, stanovoval:

„Periodické prehliadky zariadenia inštalovaného vo vozidle sa uskutočnia aspoň každé dva roky a môžu sa vykonať zároveň s testami spôsobilosti vozidiel pre prevádzku na cestách.

…“

8 Nariadenie č. 3821/85 bolo s účinnosťou od 2. marca 2016 zrušené článkom 47 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 165/2014 zo 4. februára 2014 o tachografoch v cestnej doprave, ktorým sa ruší nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovom zariadení v cestnej doprave a mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy (Ú. v. EÚ L 60, 2014, s. 1).

Nariadenie č. 165/2014

9 Článok 3 ods. 1 a 2 nariadenia č. 165/2014 stanovuje:

„1. Tachografy sa inštalujú a používajú vo vozidlách evidovaných v členskom štáte, ktoré sa používajú na cestnú osobnú alebo nákladnú dopravu a na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 561/2006.

2. Členské štáty môžu vyňať z uplatňovania tohto nariadenia vozidlá uvedené v článku 13 ods. 1 a 3 nariadenia (ES) č. 561/2006.“

10 Článok 23 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Tachografy podliehajú pravidelným inšpekciám vykonávaným schválenými dielňami. Pravidelné inšpekcie sa vykonávajú najmenej každé dva roky.“

11 Článok 41 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Členské štáty v súlade so svojimi ústavnými postupmi stanovia pravidlá pre sankcie uplatniteľné v prípade porušenia tohto nariadenia a prijmú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonania. Tieto sankcie sú účinné, primerané, odrádzajúce a nediskriminačné a zodpovedajú kategóriám porušení predpisov stanoveným v smernici [Európskeho parlamentu a Rady] 2006/22/ES [z 15. marca 2006 o minimálnych podmienkach vykonávania nariadení Rady (EHS) č. 3820/85 a (EHS) č. 3821/85 o právnych predpisoch v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, a o zrušení smernice Rady 88/599/EHS (Ú. v. EÚ L 102, 2006, s. 35)].“

12 Podľa článku 48 druhého odseku toho istého nariadenia:

„S výhradou prechodných opatrení podľa článku 46 sa [toto nariadenie] začne uplatňovať od 2. marca 2016. …“

Nariadenie č. 561/2006

13 Článok 1 nariadenia č. 561/2006 uvádza:

„Toto nariadenie stanovuje pravidlá o časoch jazdy, prestávkach a dobách odpočinku vodičov, pôsobiacich v cestnej nákladnej i osobnej doprave, s cieľom harmonizovať podmienky hospodárskej súťaže medzi druhmi vnútrozemskej dopravy, a to najmä vzhľadom na odvetvie cestnej dopravy, zlepšiť pracovné podmienky a bezpečnosť na cestách. Cieľom tohto nariadenia je tiež podporovať lepšie monitorovanie a postup zabezpečenia dodržiavania predpisov členskými štátmi a vylepšené pracovné postupy v odvetví cestnej dopravy.“

14 Článok 3 tohto nariadenia vymenúva kategórie vozidiel v cestnej doprave, na ktoré sa uvedené nariadenie nevzťahuje. Vozidlá používané na dodávku transportného betónu nie sú zahrnuté v tomto zozname.

15 Článok 13 ods. 1 toho istého nariadenia vymenúva kategórie vozidiel používaných v doprave, pre ktoré môžu členské štáty udeliť výnimky z článkov 5 až 9 nariadenia č. 561/2006, pokiaľ tým nebudú dotknuté ciele uvedené v článku 1 tohto nariadenia.

16 Tento článok 13 ods. 1 v znení uplatniteľnom v čase spáchania porušenia, o ktoré ide vo veci samej, neuvádzal vozidlá používané na dodávku transportného betónu.

17 Uvedený článok 13 ods. 1 však bol zmenený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1054 z 15. júla 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 561/2006, pokiaľ ide o minimálne požiadavky na maximálne denné a týždenné časy jazdy, minimálne prestávky a doby denného a týždenného odpočinku, a nariadenie (EÚ) č. 165/2014, pokiaľ ide o určovanie polohy prostredníctvom tachografov (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 1).

18 V nadväznosti na túto zmenu, ktorá sa uplatňuje od 20. augusta 2020, ten istý článok 13 ods. 1 teraz uvádza v písmene r) medzi vozidlami, na ktoré sa môžu vzťahovať výnimky z článkov 5 až 9 nariadenia č. 561/2006, „vozidlá používané na dodávku transportného betónu“.

Nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95

19 Článok 1 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 1995, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340) stanovuje:

„1. Na účely ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa týmto prijíma všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania [nezrovnalostí – *neoficiálny preklad*] s ohľadom na právo spoločenstva.

2. ‚Nezrovnalosť' je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou."

20 Článok 2 ods. 2 tohto nariadenia stanovuje:

„Nesmie sa uložiť žiadna správna sankcia, ak neexistovalo pred spáchaním protiprávneho konania [nezrovnalosti – *neoficiálny preklad*] príslušné ustanovenie právneho aktu spoločenstva. V prípade následnej zmeny a doplnenia ustanovení, ktoré ukladajú správne sankcie a sú upravené v právnych predpisoch spoločenstva, sa retroaktívne uplatnia menej prísne ustanovenia."

Slovenské právo

21 Článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky stanovuje:

„Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchateľa priaznivejšie."

22 Ustanovenie § 2 zákona č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave z 13. septembra 2007 uvádza:

„1. Dopravný podnik,… ktorý prevádzkuje autobusovú dopravu alebo cestnú nákladnú dopravu, je povinný zabezpečiť inštaláciu záznamového zariadenia v každom vozidle, ktoré používa na prepravu cestujúcich alebo na prepravu tovaru, a na jeho prevádzku používať záznamové listy a karty [vodiča], ak ďalej nie je ustanovené inak.

2. Povinnosť dopravného podniku podľa odseku 1 sa nevzťahuje na vozidlá používané na prepravy uvedené v osobitnom predpise [odkaz na článok 3 a článok 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006]."

23 Ustanovenie § 38 ods. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. z 13. septembra 2007 stanovuje:

„Priestupku sa dopustí vodič, ktorý vedie vozidlo bez záznamového zariadenia alebo so záznamovým zariadením, ktoré nemá platnú periodickú prehliadku alebo záznamové zariadenie nesprávne používa."

24 Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok z 21. mája 2015 (ďalej len „SSP“) nadobudol účinnosť 1. júla 2016.

25 Podľa § 145 SSP:

„(1) Doručený rozsudok je právoplatný, ak nie je ďalej ustanovené inak.

(2) Rozsudok správneho súdu nadobúda právoplatnosť uplynutím lehoty jedného mesiaca od doručenia rozsudku alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote proti tomuto rozsudku, ak sa rozhodlo o

…

c) správnej žalobe vo veciach správneho trestania,

…“

26 V § 438 ods. 1 tohto poriadku sa uvádza:

„Kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu…“

27 Podľa § 440 ods. 1 uvedeného poriadku:

„Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,

c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,

e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,

f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,

h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,

i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo

j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.“

28 Podľa § 454 toho istého poriadku:

„Na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania napadnutého rozhodnutia správneho súdu.“

29 V § 462 SSP sa uvádza:

„(1) Ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec správnemu súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

(2) Ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a správny súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie správneho súdu zmeniť tak, že zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

30 Administratívnym rozhodnutím z 8. decembra 2016 bol T.T. uznaný za vinného zo spáchania priestupku podľa § 38 ods. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 462/2007 z dôvodu, že 4. novembra 2015 prepravoval betón vo vozidle patriacom spoločnosti BAJI Trans, ktorého tachograf nemal platnú periodickú prehliadku. V dôsledku toho bola T.T. uložená pokuta vo výške 200 eur.

31 Rozhodnutím z 3. apríla 2017 Národný inšpektorát práce zamietol odvolanie T.T. proti rozhodnutiu z 8. decembra 2016.

32 T.T. a BAJI Trans podali proti týmto administratívnym rozhodnutiam žalobu na Krajský súd v Bratislave (Slovensko).

33 Rozhodnutím z 27. marca 2019 Krajský súd v Bratislave odmietol žalobu spoločnosti BAJI Trans ako neprípustnú a žalobu T.T. zamietol ako nedôvodnú. Tento súd najmä uviedol, že povinnosť používať tachograf vo vozidlách v cestnej doprave bola stanovená v článku 3 nariadenia č. 3821/85, ako aj v § 2 ods. 1 zákona č. 461/2007 bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v článkoch 3 a 13 nariadenia č. 561/2006. Tieto výnimky sa však nevzťahovali na vozidlá určené na prepravu betónu.

34 Dňa 15. júla 2019 podali T.T. a BAJI Trans proti tomuto rozhodnutiu kasačnú sťažnosť na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

35 Dňa 24. augusta 2020 títo účastníci konania predložili vyjadrenie, v ktorom zdôraznili, že nariadenie č. 561/2006 bolo zmenené nariadením 2020/1054. Táto zmena, ku ktorej došlo po podaní ich kasačnej sťažnosti, mala za následok, že skutky spáchané 4. novembra 2015 prestali byť protiprávne. Takáto zmena by sa preto mala zohľadniť v súlade s článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.

36 Dňa 1. augusta 2021 začal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ktorý je predkladajúcim vnútroštátnym súdom, prejednávať všetky veci, o ktorých – vrátane kasačnej sťažnosti T.T. a spoločnosti BAJI Trans – do 31. júla 2021 rozhodovalo správne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

37 V prvom rade predkladajúci vnútroštátny súd uvádza, že zásada *lex mitior* je zakotvená v článku 49 Charty, pričom zdôrazňuje, že tento článok možno uplatniť len vtedy, ak je spor vo veci samej takou situáciou, keď členský štát vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

38 Vzhľadom na to, že vnútroštátne zákony, o ktoré ide vo veci samej, boli prijaté na vykonanie nariadení č. 3821/85 a č. 165/2014, vrátane povinnosti zaviesť systém sankcií, vyplývajúcej z týchto nariadení, predkladajúci vnútroštátny súd sa prikláňa jednak k názoru, že Národný inšpektorát práce vykonal právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, keď rozhodol o vine T.T. a uložil mu sankciu, a jednak k názoru, že rovnako sám vykoná toto právo pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorá mu bola predložená. Tento súd však žiada Súdny dvor o potvrdenie tohto výkladu.

39 V druhom rade sa predkladajúci vnútroštátny súd domnieva, že na to, aby boli splnené požiadavky stanovené v článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP“), tak správne orgány, ktoré sú oprávnené trestne sankcionovať jednotlivca, ako aj súdy, ktoré majú plnú jurisdikciu rozhodovať o opravnom prostriedku proti týmto správnym rozhodnutiam, musia byť povinné uplatniť zásadu retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona. Tento súd sa prikláňa k názoru, že rovnaká úvaha platí aj pre článok 49 ods. 1 Charty. Chce sa však ubezpečiť, že toto ustanovenie sa uplatňuje tak v rámci konania, ktoré vedie k uloženiu správnej sankcie, ako aj v rámci súdneho konania, ktorého cieľom je preskúmať zákonnosť tejto sankcie.

40 V treťom rade sa predkladajúci vnútroštátny súd pýta, či mu ako kasačnému súdu prináleží zohľadniť priaznivejšie ustanovenie trestného zákona, ktoré bolo prijaté po vyhlásení súdneho rozhodnutia, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva považuje za právoplatné a proti ktorému BAJI Trans a T.T. podali kasačnú sťažnosť.

41 V tejto súvislosti tento vnútroštátny súd uvádza, že Súdny dvor už rozhodol, že zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona sa vzťahuje na trestné konania až do vydania právoplatného rozhodnutia, ale nikdy sa nevyjadril k spôsobu, akým treba posúdiť právoplatnosť takéhoto rozhodnutia.

42 Uvedený vnútroštátny súd sa domnieva, že je povinný i bez návrhu zohľadniť základné zásady ukladania trestov, medzi ktoré patrí zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona.

43 Ten istý vnútroštátny súd však na jednej strane uvádza, že v slovenskom práve sa kasačná sťažnosť teoreticky považuje za mimoriadny opravný prostriedok práve preto, že smeruje proti právoplatnému súdnemu rozhodnutiu, a na druhej strane, že je viazaný právnym stavom, ktorý existoval v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia.

44 Predkladajúci vnútroštátny súd preto uvádza, že kasačné dôvody, ktoré stanovuje slovenské právo, sú vymedzené široko a v zásade pokrývajú všetky právne a procesné vady. Okrem toho má podávateľ kasačnej sťažnosti v zásade právo na to, aby o nej bolo rozhodnuté a aby konanie o kasačnej sťažnosti pravidelne a priamo nasledovalo po konaní pred správnym súdom nižšej inštancie.

45 Za týchto okolností Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 51 ods. 1 [Charty] vykladať v tom zmysle, že členský štát vykonáva právo Únie, ak podľa vnútroštátneho práva udeľuje [správnu] sankciu za porušenie povinnosti, ak táto povinnosť vyplýva z práva Európskej únie a povinnosť postihovať jej porušenie je uložená členským štátom, ako je to v prípade článku 19 ods. 1 nariadenia č. 3821/85 a článku 41 ods. 1 nariadenia č. 165/2014?

2. [Ak je odpoveď na prvú otázku kladná], má sa článok 49 ods. 1 [Charty] a zásada *lex posterior mitius* v ňom obsiahnutá vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na ukladanie sankcií za [správne] delikty, kde najprv o vine a treste nerozhoduje súdny orgán, ale administratívny orgán, a že sa táto zásada následne vzťahuje i na prieskum rozhodnutia tohto administratívneho orgánu správnym súdom?

3. [Ak je odpoveď na druhú otázku kladná], má sa článok 49 [Charty] a zásada *lex posterior mitius* v ňom obsiahnutá vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na vnútroštátne administratívne konanie alebo súdne konanie bez ohľadu na jeho štádium?

4. [Ak je odpoveď na tretiu otázku záporná], podľa akých kritérií sa určí toto štádium? *In concreto*, má sa článok 49 [Charty] a zásada *lex posterior mitius* v ňom obsiahnutá vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na správne súdne konanie o opravnom prostriedku, akým je kasačná sťažnosť, teda že súd, ako je Najvyšší správny súd, konajúci v druhej a poslednej inštancii o tejto kasačnej sťažnosti, má prihliadať na zmenu právnej úpravy v prospech páchateľa [správneho] deliktu posudzovaného v základnom konaní administratívnym orgánom, a nie súdom, a ktorá nastala až po tom, čo bolo vydané rozhodnutie správneho súdu nižšej inštancie ním preskúmavané [súd poslednej inštancie], ktoré je právoplatné?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

46 Svojou prvou otázkou sa predkladajúci vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 51 ods. 1 Charty vykladať v tom zmysle, že členský štát vykonáva právo Únie v zmysle tohto ustanovenia, ak v súlade s článkom 19 ods. 1 nariadenia č. 3821/85 a článkom 41 ods. 1 nariadenia č. 165/2014 uloží vodičovi vozidla správnu sankciu z dôvodu, že tento vodič porušil povinnosti stanovené v týchto nariadeniach.

47 Na úvod slovenská vláda tvrdí, že odpoveď na túto otázku je natoľko zrejmá, že nie je potrebné na ňu odpovedať. V rozsahu, v akom treba túto pripomienku považovať za smerujúcu k spochybneniu prípustnosti uvedenej otázky, stačí pripomenúť, že aj za predpokladu, že by odpoveď na prejudiciálnu otázku nenechávala priestor na žiadne dôvodné pochybnosti, táto

otázka sa z tohto dôvodu nestáva neprípustnou (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. decembra 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, bod 65, a z 11. mája 2023, MOMTRADE RUSE, C-620/21, EU:C:2023:395, bod 38).

48 Na základe tohto spresnenia z článku 51 ods. 1 Charty vyplýva, že jej ustanovenia sú určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.

49 Základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (rozsudok z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19).

50 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora navyše vyplýva, že členský štát vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty pri plnení povinnosti, ktorá je uvedená v akte práva Únie a ktorá spočíva v stanovení sankcie za porušenia uvedené v tomto akte [pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 27, a z 19. októbra 2023, G. ST. T. (Primeranosť trestu v prípade falšovania), C-655/21, EU:C:2023:791, bod 43].

51 V prejednávanej veci pred nadobudnutím účinnosti nariadenia 2020/1054 tak nariadenie č. 3821/85, ktoré sa uplatňovalo v čase porušenia, ktorého sa dopustil T.T., ako aj nariadenie č. 165/2014 bez možnosti výnimky vyžadovali, aby také vozidlá, ako je vozidlo, o ktoré ide vo veci samej, boli vybavené tachografom a aby sa vykonávala periodická prehliadka tohto tachografu. Z článku 19 ods. 1 nariadenia č. 3821/85 a článku 41 ods. 1 nariadenia č. 165/2014 okrem toho vyplýva, že tieto ustanovenia ukladajú členským štátom povinnosť stanoviť sankcie za porušenia ustanovení týchto nariadení.

52 Z toho vyplýva, že slovenské orgány tým, že prijali § 38 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 462/2007 a uložili T.T. správnu pokutu za to, že 4. novembra 2015 viedol vozidlo používané na dodávku transportného betónu bez toho, aby dodržal povinnosti týkajúce sa periodickej prehliadky tachografu, ktorým malo byť toto vozidlo vybavené, vykonali právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

53 Spor vo veci samej sa teda týka konkrétne možnosti sankcionovať T.T. za takéto porušenie, ktorého sa dopustil pred nadobudnutím účinnosti nariadenia 2020/1054, hoci na základe spojeného účinku tohto nariadenia a § 2 ods. 2 zákona č. 461/2007 sú vozidlá, ktoré sa používajú na dodávku transportného betónu, v súčasnosti podľa slovenského práva oslobodené od povinnosti byť vybavené tachografom.

54 S cieľom poskytnúť úplnú odpoveď predkladajúcemu vnútroštátnemu súdu treba preto ešte uviesť, že prostredníctvom takejto zmeny relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy slovenský zákonodarca tiež vykonal právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.

55 Tento zákonodarca totiž tým využil možnosť, ktorú mu priznáva článok 3 ods. 2 nariadenia č. 165/2014, a to oslobodiť kategórie vozidiel uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006, tak ako bol doplnený nariadením 2020/1054, od povinnosti byť vybavené tachografom.

56 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, keď členský štát prijíma určité opatrenia v rámci diskrečnej právomoci alebo voľnej úvahy, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou režimu zavedeného aktom práva Únie, treba dospieť k záveru, že vykonáva toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty (pozri v tejto súvislosti rozsudky z 13. júna 2017, Florescu a i., C-258/14, EU:C:2017:448, bod 48, ako aj z 29. júla 2024, protectus, C-185/23, EU:C:2024:657, bod 59).

57 Spor vo veci samej sa teda týka vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa vykonáva právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, takže požiadavky vyplývajúce zo základných práv zakotvených v Charte musia byť v rámci tohto sporu dodržané (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. októbra 2024, Real Madrid Club de Fútbol, C-633/22, EU:C:2024:843, bod 41 a citovanú judikatúru).

58 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 51 ods. 1 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát vykonáva právo Únie v zmysle tohto ustanovenia, ak na jednej strane v súlade s článkom 19 ods. 1 nariadenia č. 3821/85 a článkom 41 ods. 1 nariadenia č. 165/2014 uloží vodičovi vozidla správnu sankciu z dôvodu, že tento vodič porušil povinnosti stanovené v týchto nariadeniach, a na druhej strane následne využije možnosť, ktorú mu priznáva článok 3 ods. 2 tohto posledného uvedeného nariadenia, a to oslobodiť určité vozidlá cestnej dopravy od takýchto povinností.

O druhej otázke

59 Svojou druhou otázkou sa predkladajúci vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 49 ods. 1 posledná veta Charty vykladať v tom zmysle, že sa môže uplatniť na správnu sankciu, ktorá bola uložená na základe pravidla, ktoré bolo po uložení tejto sankcie zmenené spôsobom, ktorý je priaznivejší pre sankcionovanú osobu.

60 Na úvod treba zdôrazniť, že článok 49 ods. 1 posledná veta Charty stanovuje, že ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.

61 Toto ustanovenie tak zakotvuje zásadu retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestného zákona, ktorá je tiež zaručená v článku 7 EDĽP [pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP, 17. septembra 2009, Scoppola v. Taliansko (č. 2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, bod 109].

O pôsobnosti článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty

62 Z vysvetliviek k Charte základných práv (Ú. v. EÚ C 303, 2007, s. 17) týkajúcich sa jej článku 49 vyplýva, že toto ustanovenie sa uplatňuje v trestnoprávnej oblasti.

63 Ako však uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že na posúdenie trestnoprávnej povahy sankcie najmä na účely uplatnenia článku 49 Charty sú relevantné tri kritériá. Prvým kritériom je právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, druhým je samotná povaha porušenia a tretím stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. júna 2012, Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, bod 37, a zo 4. mája 2023, Agenția Națională de Integritate, C-40/21, EU:C:2023:367, bod 34).

64 Hoci prislúcha predkladajúcemu vnútroštátnemu súdu, aby vzhľadom na tieto kritériá posúdil, či pokuta, ktorá bola uložená T.T., má trestnoprávnu povahu v zmysle článku 49 ods. 1 Charty, Súdny dvor rozhodujúci o návrhu na začatie prejudiciálneho konania môže poskytnúť vnútroštátnemu súdu spresnenia, aby usmernil tento súd pri jeho posúdení (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. mája 2023, Agenția Națională de Integritate, C-40/21, EU:C:2023:367, bod 36).

65 V tejto súvislosti, pokiaľ ide v prvom rade o prvé kritérium týkajúce sa právnej kvalifikácie porušenia vo vnútroštátnom práve, z informácií poskytnutých predkladajúcim vnútroštátnym súdom vyplýva, že porušenie, o ktoré ide vo veci samej, sa podľa slovenského práva považuje za správny delikt.

66 Uplatnenie článku 49 Charty sa však aj pri porušeniach, ktoré vnútroštátne právo nekvalifikuje ako „trestné“, vzťahuje na tie stíhania a sankcie, ktoré treba považovať za stíhania a sankcie trestnoprávnej povahy na základe ďalších dvoch kritérií uvedených v bode 63 tohto rozsudku [pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. júna 2021, Latvijas Republikas Saeima (Pokutové body), C-439/19, EU:C:2021:504, bod 88, a zo 14. septembra 2023, Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, bod 49].

67 Ďalej, pokiaľ ide o druhé kritérium, ktoré sa týka samotnej povahy porušenia, toto kritérium predpokladá overenie toho, či predmetné opatrenie sleduje najmä represívny účel, čo je vlastné sankcii trestnoprávnej povahy v zmysle článku 49 Charty, a to bez toho, aby samotná okolnosť, že sleduje tiež preventívny účel, bola takej povahy, že by ju zbavovala jej kvalifikácie ako trestnoprávnej sankcie. Zo samotnej povahy trestnoprávnych sankcií totiž vyplýva, že smerujú tak k represii, ako aj k prevencii nezákonných konaní. Naopak, opatrenie, ktoré sa obmedzuje na náhradu škody spôsobenej dotknutým porušením, nemá trestnoprávnu povahu [rozsudky z 22. júna 2021, Latvijas Republikas Saeima (Pokutové body), C-439/19, EU:C:2021:504, bod 89, a zo 14. septembra 2023, Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, bod 50].

68 V prejednávanej veci sa zdá, že správne pokuty, ktoré vyplývajú z porušenia povinností týkajúcich sa prítomnosti a periodickej prehliadky tachografu v určitých typoch vozidiel, sledujú ciele spočívajúce tak v odrádzaní od týchto porušení, ako aj v ich sankcionovaní bez toho, aby účelom týchto pokút bolo nahradiť škodu, ktorá bola týmito porušeniami spôsobená.

69 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že skutočnosť, že predmetné opatrenie sa netýka verejnosti vo všeobecnosti, ale osobitnej kategórie adresátov, ktorí vzhľadom na to, že vykonávajú činnosť osobitne upravenú právom Únie, sú povinní spĺňať podmienky vyžadované týmto právom, môže naznačovať, že toto opatrenie nemá represívny účel, a teda prispieť k preukázaniu, že uvedené opatrenie nemá trestnoprávnu povahu, pokiaľ sa to isté opatrenie obmedzuje na to, že zbavuje osobu, ktorej je určené, určitých osobitných oprávnení, ktoré jej boli priznané uvedeným právom, z dôvodu, že príslušný správny orgán dospel k záveru, že podmienky priznania uvedených oprávnení už nie sú splnené (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. septembra 2023, Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, bod 53 a citovanú judikatúru). Pokuta, o ktorú ide vo veci samej, však zjavne nemá takýto účel.

70 Napokon, pokiaľ ide o tretie kritérium, ktoré sa týka stupňa prísnosti uloženej sankcie, treba konštatovať, že tento stupeň prísnosti sa musí posudzovať v závislosti od maximálneho trestu stanoveného príslušnými právnymi predpismi (rozsudok zo 14. septembra 2023, Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, bod 55 a citovaná judikatúra).

71 Na pojednávaní bolo v prejednávanej veci zdôraznené, že za také porušenie, ktorého sa dopustil T.T., možno uložiť správnu pokutu až do výšky 1 699 eur. Navyše, ako na tomto pojednávaní zdôraznila slovenská vláda, zdá sa, že k tejto pokute môže byť pripojený zákaz viesť motorové vozidlo na dva roky. Predkladajúcemu vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či takéto sankcie ako celok môžu svedčiť o dostatočnej prísnosti na to, aby ich bolo možné kvalifikovať ako represívne, a teda ako sankcie trestnoprávnej povahy.

72 Treba tiež zohľadniť skutočnosť, že používanie tachografu, ktorý nebol skontrolovaný schválenou dielňou, predstavuje veľmi závažné porušenie podľa bodu H.1 prílohy III k smernici 2006/22, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1057 z 15. júla 2020 (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 49). Článok 41 ods. 1 nariadenia č. 165/2014 totiž od členských štátov vyžaduje, aby stanovili nielen účinné, primerané, odrádzajúce a nediskriminačné sankcie, ale aj sankcie, ktoré zodpovedajú kategóriám porušení stanoveným v smernici 2006/22.

73 Ak by však tento súd po preskúmaní všetkých relevantných okolností usúdil, že táto pokuta nemá trestnoprávnu povahu, a teda že článok 49 ods. 1 posledná veta Charty sa na spor vo veci samej neuplatňuje, žiadne pravidlo práva Únie v prejednávanej veci neukladá povinnosť dodržiavať zásadu *lex mitior*.

74 Konkrétnejšie, predkladajúci vnútroštátny súd by sa nemohol oprieť o všeobecnú zásadu práva Únie zakotvujúcu retroaktívne uplatnenie miernejšieho trestu.

75 Na jednej strane je totiž pravda, že Súdny dvor už pred nadobudnutím účinnosti Charty zakotvil existenciu takejto zásady, pričom vychádzal z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty (rozsudok z 3. mája 2005, Berlusconi a i., C-387/02, C-391/02 a C-403/02, EU:C:2005:270, body 68 a 69). Ako však v podstate uviedol generálny advokát v bode 67 svojich návrhov, neexistuje spoločná ústavná tradícia, ktorá by mohla odôvodniť rozšírenie zásady *lex mitior* na sankcie, ktoré nemajú trestnoprávnu povahu.

76 Tento záver je potvrdený tak voľbou autorov Charty spočívajúcou v obmedzení pôsobnosti zásady uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona, ako je zaručená v jej článku 49 ods. 1 poslednej vete, len na opatrenia patriace do trestnoprávnej oblasti, ako aj skutočnosťou, že pôsobnosť článku 7 EDĽP je rovnako obmedzená len na tieto opatrenia.

77 Na druhej strane skutočnosť, že pôsobnosť všeobecnej zásady zakotvujúcej retroaktívne uplatnenie miernejšieho trestu je obmedzená na trestnoprávnu oblasť, nie je spochybnená článkom 2 ods. 2 druhou vetou nariadenia č. 2988/95, podľa ktorého prináleží príslušným orgánom retroaktívne uplatniť na správanie predstavujúce nezrovnalosť, ktoré môže poškodiť finančné záujmy Únie v zmysle článku 1 ods. 1 tohto nariadenia, následné zmeny a doplnenia, ktoré priniesli ustanovenia obsiahnuté v predpisoch Únie, ktoré platia v jednotlivých odvetviach a ktoré zavádzajú menej prísne správne sankcie.

78 Je pravda, že toto ustanovenie stanovuje retroaktívne uplatnenie ustanovení práva Únie, ktoré zmierňujú prísnosť režimu správnych sankcií, bez toho, aby sa jeho pôsobnosť obmedzovala len na sankcie trestnoprávnej povahy.

79 Ako však zdôraznil generálny advokát v bode 70 svojich návrhov, okolnosť, že normotvorca Únie považoval v článku 2 ods. 2 nariadenia č. 2988/95 za potrebné rozšíriť všeobecnú zásadu práva Únie týkajúcu sa retroaktívneho uplatnenia miernejšieho trestu na všetky správne sankcie

týkajúce sa nezrovnalostí, ktoré môžu poškodiť finančné záujmy Únie v zmysle článku 1 tohto nariadenia, či už majú alebo nemajú trestnoprávnu povahu, svedčí práve o tom, že táto zásada sa ako taká nemá uplatňovať na sankcie, ktoré nemajú takúto povahu.

O podmienkach uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty

80 Povinnosť uplatniť podľa článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty zákon nasledujúci po spáchaní trestného činu je podmienená tým, že tento zákon „ustanovuje miernejší trest“.

81 Uplatnenie tohto ustanovenia teda predpokladá postupné uplatňovanie právnych predpisov v časovom slede a spočíva na konštatovaní, že toto postupné uplatňovanie vyjadruje v rámci dotknutého právneho poriadku zmenu stanoviska v prospech páchateľa trestného činu, buď pokiaľ ide o trestnoprávnu kvalifikáciu skutkov, ktoré môžu predstavovať trestný čin, alebo pokiaľ ide o trest, ktorý sa má uložiť za spáchanie takého trestného činu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júla 2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, bod 107 a citovanú judikatúru).

82 Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva už rozhodol, že článok 7 EDĽP nezaručuje retroaktívne uplatnenie zmeny právnej úpravy, ktorá je priaznivá pre páchateľa trestného činu, ak je táto zmena odôvodnená len zmenou skutkovej situácie v čase po spáchaní tohto trestného činu, a preto je táto zmena irelevantná na účely preskúmania trestného činu ako takého (rozsudok ESĽP, 18. októbra 2022, Morck Jensen v. Dánsko, CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, bod 52).

83 V prejednávanej veci, ako bolo zdôraznené v bode 52 tohto rozsudku, bol T.T. sankcionovaný za to, že 4. novembra 2015 viedol vozidlo používané na dodávku transportného betónu, ktorého tachograf nemal platnú periodickú prehliadku.

84 V tejto súvislosti treba na jednej strane uviesť, že pred svojím zrušením na základe nariadenia č. 165/2014 článok 3 ods. 2 nariadenia č. 3821/85, ktorý sa uplatňoval v čase porušenia, o ktoré ide vo veci samej, umožňoval členským štátom vyňať z uplatňovania tohto nariadenia vozidlá uvedené v článku 13 ods. 1 a 3 nariadenia č. 561/2006. Rovnaká možnosť zostáva priznaná členským štátom článkom 3 ods. 2 nariadenia č. 165/2014, uplatniteľným od 2. marca 2016.

85 Na druhej strane nariadenie 2020/1054 doplnilo kategóriu vozidiel používaných na dodávku transportného betónu do kategórií vozidiel uvedených v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006, teda vozidiel, pre ktoré môžu členské štáty udeliť výnimky, pričom takáto zmena sa uplatňuje od 20. augusta 2020.

86 Ako uviedol generálny advokát v bode 78 svojich návrhov, nariadenie 2020/1054 tým, že doplnilo tieto vozidlá k vozidlám, ktoré už boli uvedené v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006, preukazuje zmenu pozície normotvorcu Únie, pokiaľ ide o potrebu uložiť povinnosť mať tachograf v uvedených vozidlách, ktoré sa využívajú v zásade na pomerne krátke vzdialenosti.

87 Takáto zmena sa tak odlišuje od prípadov, v ktorých mal Súdny dvor v podstate príležitosť konštatovať, že zmena uplatniteľnej právnej úpravy, hoci je v prospech obvinenej alebo odsúdenej osoby, nemôže patriť do pôsobnosti zásady *lex mitior* z dôvodu, že takáto zmena nemôže zmeniť znaky skutkovej podstaty trestného činu, ale vzhľadom na tento trestný čin predstavuje len zmenu skutkovej situácie, alebo je odôvodnená výlučne novým čisto ekonomickým a technickým posúdením normotvorcu Únie, ktoré nespochybnilo protiprávnosť predchádzajúceho správania

sankcionovanej osoby (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2016, Paoletti a i., C-218/15, EU:C:2016:748, body 32 až 36, ako aj zo 7. augusta 2018, Clergeau a i., C-115/17, EU:C:2018:651, body 34 až 40).

88 Z toho vyplýva, že pravidlá práva Únie týkajúce sa povinnosti vybaviť určité vozidlá tachografom a zabezpečiť jeho periodické prehliadky boli po porušení, ktorého sa dopustil T.T., zmenené v zmysle, ktorý by preňho mohol byť priaznivý, ak by slovenské orgány rozhodli oslobodiť tento typ vozidiel od povinnosti mať tachograf v súlade s článkom 3 ods. 2 nariadenia č. 165/2014.

89 Ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 461/2007 pritom stanovuje, že vozidlá všetkých kategórií uvedených v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006 sú oslobodené od povinnosti byť vybavené tachografom.

90 Ukazuje sa teda, ako bolo uvedené v bode 55 tohto rozsudku, že slovenský zákonodarca sa rozhodol vykonať možnosť stanovenú v článku 3 ods. 2 nariadenia č. 165/2014 tým, že automaticky oslobodil všetky kategórie vozidiel, ktoré sú vymenované v článku 13 ods. 1 nariadenia č. 561/2006, od povinnosti byť vybavené tachografom z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody stanovené normotvorcom Únie.

91 Ako zdôraznila slovenská vláda vo svojich písomných pripomienkach a na pojednávaní, zdá sa teda, že zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že zrušenie povinnosti vybaviť vozidlá používané na dodávku transportného betónu tachografom v slovenskom práve odráža zmenu postoja slovenského zákonodarcu, pokiaľ ide o vôľu sankcionovať také skutky, aké sú vytýkané T.T., čo však prináleží overiť predkladajúcemu vnútroštátnemu súdu.

92 Napokon treba pripomenúť, že článok 49 Charty obsahuje prinajmenšom rovnaké záruky ako tie, ktoré sú stanovené v článku 7 EDĽP a ktoré sa majú na základe článku 52 ods. 3 Charty zohľadniť ako minimálna úroveň ochrany (rozsudok z 29. júla 2024, Alchaster, C-202/24, EU:C:2024:649, bod 92 a citovaná judikatúra). Súdny dvor preto musí dbať na to, aby výklad, ktorý poskytuje v prejednávanej veci, zabezpečil takú úroveň ochrany, ktorá neporušuje úroveň zaručenú týmto článkom 7, tak ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva (rozsudok z 10. novembra 2022, DELTA STROJ 2003, C-203/21, EU:C:2022:865, bod 44 a citovaná judikatúra).

93 V tejto súvislosti treba uviesť, že požiadavky, ktorým článok 49 ods. 1 Charty podriaďuje prípadné použitie zásady retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona, ako vyplývajú z bodu 81 tohto rozsudku, zabezpečujú – vzhľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva citovanú v bode 82 tohto rozsudku – úroveň ochrany tejto zásady, ktorá nie je v rozpore s úrovňou ochrany zaručenou článkom 7 EDĽP, ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva.

94 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 49 ods. 1 posledná veta Charty sa má vykladať v tom zmysle, že sa môže uplatniť na správnu sankciu trestnoprávnej povahy, ktorá bola uložená na základe pravidla, ktoré bolo po uložení tejto sankcie zmenené spôsobom, ktorý je priaznivejší pre sankcionovanú osobu, pokiaľ táto zmena odráža zmenu postoja k trestnoprávnej kvalifikácii skutkov, ktorých sa dopustila táto osoba, alebo k trestu, ktorý sa má uložiť.

O tretej a štvrtej otázke

95 Svojou treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa predkladajúci vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 49 ods. 1 posledná veta Charty vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý rozhoduje o kasačnej sťažnosti proti súdnemu rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý opravný prostriedok podaný proti správnej pokute, ktorá má trestnoprávnu povahu a patrí do pôsobnosti práva Únie, je povinný uplatniť voči odsúdenej osobe priaznivejšiu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení tohto súdneho rozhodnutia, bez ohľadu na to, že vo vnútroštátnom práve sa toto rozhodnutie považuje za právoplatné.

96 V prvom rade treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že pravidlo retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona, ktoré sa nachádza v článku 49 ods. 1 poslednej vete Charty, sa má uplatniť, pokiaľ nebol vyhlásený žiadny právoplatný odsudzujúci rozsudok (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 56).

97 Toto pravidlo totiž znamená, že odo dňa, keď sa v dotknutom právnom poriadku dospelo k záveru, že už nie je potrebné trestať alebo trestať tak prísne určité správanie, sa takáto zmena posúdenia musí okamžite uplatniť na všetky trestné konania, ktoré ešte neboli skončené právoplatným odsudzujúcim rozsudkom.

98 Treba uviesť, že tento výklad článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty nie je v rozpore s úrovňou ochrany, ktorú poskytuje článok 7 EDĽP. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva totiž zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona, ako je zaručená v článku 7 ods. 1 EDĽP, znamená, že ak sa trestný zákon platný v čase spáchania trestného činu a neskoršie trestné zákony prijaté pred konečným rozsudkom líšia, súd musí uplatniť zákon, ktorého ustanovenia sú pre obžalovaného priaznivejšie [pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP, 17. septembra 2009, Scoppola v. Taliansko (č. 2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, bod 109].

99 V druhom rade, hoci pravidlá trestného konania patria do právomoci členských štátov, pokiaľ Únia neprijala právne predpisy v tejto oblasti, členské štáty sú pri výkone tejto právomoci povinné dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie, vrátane základných práv zakotvených v Charte (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. apríla 2024, Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano, C-178/22, EU:C:2024:371, bod 44).

100 V dôsledku toho, hoci sa posúdenie právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku musí vykonať na základe práva členského štátu, ktorý tento rozsudok vydal (pozri analogicky rozsudok z 5. júna 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 36), nič to nemení na tom, že tento pojem musí mať na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty v celej Únii autonómny a jednotný výklad, keďže určuje rozsah práva zaručeného týmto ustanovením, a teda aj rozsah povinností, ktoré z neho vyplývajú členským štátom.

101 Z toho vyplýva, ako v podstate zdôraznil generálny advokát v bode 99 svojich návrhov, že okolnosť, že odsúdenie sa podľa vnútroštátneho práva považuje za právoplatné, nie je rozhodujúca na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty súdom, na ktorý bol podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktorým bolo toto odsúdenie vyhlásené.

102 Odsúdenie totiž nemožno považovať za právoplatné v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, ak ho možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, teda akýmkoľvek opravným prostriedkom, ktorý je súčasťou riadneho priebehu konania a ktorý ako taký predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať (pozri analogicky rozsudok z 22. novembra 1977, Industrial Diamond Supplies, 43/77, EU:C:1977:188, bod 37).

103 Tak je to v prípade, ak odsúdená osoba alebo orgán verejnej moci, ktorý vedie trestné stíhanie, môžu v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti, ako je napríklad potreba zabezpečiť v záujme zákona konzistentnosť judikatúry, podať súdny prostriedok nápravy s cieľom dosiahnuť zrušenie alebo zmenu odsudzujúceho rozsudku alebo uloženého trestu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že takýto opravný prostriedok sa vo vnútroštátnom práve považuje za mimoriadny opravný prostriedok, čo by v súlade s informáciami, ktoré poskytol predkladajúci vnútroštátny súd a ktoré sú uvedené v bode 43 tohto rozsudku, bol v prejednávanej veci prípad slovenského práva. Pokiaľ totiž lehota na podanie takéhoto opravného prostriedku neuplynula alebo o ňom nebolo rozhodnuté, rozhodnutie o tomto odsúdení a treste nemožno na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty považovať za rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou ukončilo trestné stíhanie.

104 Navyše a bez toho, aby to bolo rozhodujúce, odkladný účinok podania opravného prostriedku proti odsudzujúcemu rozsudku je znakom toho, že tento opravný prostriedok sa týka rozhodnutia, ktoré nemožno považovať za právoplatné na účely uplatnenia tohto ustanovenia.

105 Z toho vyplýva, že ak možno za podmienok uvedených v bode 103 tohto rozsudku podať kasačnú sťažnosť proti súdnemu rozhodnutiu, toto rozhodnutie môže nadobudnúť právoplatnosť na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty len vtedy, ak účastníci konania vyčerpali tento zákonný opravný prostriedok alebo nechali uplynúť lehotu na podanie takejto sťažnosti bez toho, aby ju podali.

106 Z článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty teda vyplýva, že kasačný súd je v zásade povinný uplatniť na páchateľa trestného činu, ktorého sankcia patrí do výkonu práva Únie, trestnoprávnu úpravu, ktorá je pre tohto páchateľa priaznivá, aj keď táto právna úprava nadobudla účinnosť po vyhlásení súdneho rozhodnutia, ktoré je predmetom tejto kasačnej sťažnosti.

107 Na tento záver nemá vplyv okolnosť, že podľa vnútroštátneho práva možno rozhodnutie, ktoré je predmetom kasačnej sťažnosti, zrušiť len v rozsahu, v akom je poznačené vadou zákonnosti, alebo kasačný súd je povinný rozhodnúť vzhľadom na stav v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Ako vyplýva z bodu 97 tohto rozsudku, každému súdu prináleží, aby na páchateľa trestného činu uplatnil trestný zákon, ktorý je pre neho priaznivejší, pokiaľ jeho odsúdenie nie je právoplatné.

108 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania na jednej strane vyplýva, že T.T. podal na predkladajúci vnútroštátny súd kasačnú sťažnosť v lehote stanovenej relevantnou vnútroštátnou právnou úpravou bez toho, aby musel odôvodniť výnimočné okolnosti, a na druhej strane, že tento súd má prinajmenšom možnosť zrušiť rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2019.

109 S výhradou overenia predkladajúcim vnútroštátnym súdom preto rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2019 nemožno považovať za „právoplatný odsudzujúci rozsudok“ na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty.

110 Z toho vyplýva, že ak by predkladajúci vnútroštátny súd dospel k záveru, že správna pokuta, ktorá bola T.T. uložená, má trestnoprávnu povahu, tento súd by bol povinný uplatniť v prípade T.T. priaznivejšiu právnu úpravu v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, ktorou je § 2 ods. 2 zákona č. 461/2007 v spojení s nariadením 2020/1054, bez ohľadu na skutočnosť, že táto právna úprava nadobudla účinnosť až po rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva považuje za právoplatné. Na túto povinnosť nemá vplyv skutočnosť, že predkladajúci vnútroštátny súd je podľa tohto práva povinný rozhodnúť s prihliadnutím na stav v čase vydania tohto rozhodnutia.

111 V tejto súvislosti treba dodať, že ak nie je možné podať výklad vnútroštátneho ustanovenia, ktorý by bol v súlade s požiadavkami práva Únie, zásada prednosti práva Únie vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatňovať ustanovenia tohto práva, neuplatnil žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s ustanoveniami práva Únie s priamym účinkom [rozsudky z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, body 58 a 61, a z 20. februára 2024, X (Neuvedenie dôvodov ukončenia pracovného pomeru), C-715/20, EU:C:2024:139, bod 72].

112 Článok 49 ods. 1 posledná veta Charty je pritom formulovaný jasne a presne a nie je spojený so žiadnou podmienkou, takže má priamy účinok.

113 Ak by teda predkladajúci vnútroštátny súd konštatoval, že jeho vnútroštátne právo ho neoprávňuje uplatniť záruky vyplývajúce z článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty na spor, ktorý prejednáva, a že nie je možné toto právo vykladať v súlade s právom Únie, bol by v rámci svojich právomocí povinný zabezpečiť ochranu, ktorá osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplýva z článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, a zabezpečiť plný účinok tohto ustanovenia tým, že v prípade potreby neuplatní akékoľvek odporujúce vnútroštátne ustanovenie.

114 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 49 ods. 1 posledná veta Charty sa má vykladať v tom zmysle, že súd, ktorý rozhoduje o kasačnej sťažnosti proti súdnemu rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý opravný prostriedok podaný proti správnej pokute, ktorá má trestnoprávnu povahu a patrí do pôsobnosti práva Únie, je v zásade povinný uplatniť voči odsúdenej osobe priaznivejšiu vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení tohto súdneho rozhodnutia, bez ohľadu na to, že vo vnútroštátnom práve sa toto rozhodnutie považuje za právoplatné.

O trovách

115 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že:

členský štát vykonáva právo Únie v zmysle tohto ustanovenia, ak na jednej strane v súlade s článkom 19 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 z 20. decembra 1985

o záznamovom zariadení v cestnej doprave, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 z 15. marca 2006, a článkom 41 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 165/2014 zo 4. februára 2014 o tachografoch v cestnej doprave, ktorým sa ruší nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovom zariadení v cestnej doprave a mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, uloží vodičovi vozidla správnu sankciu z dôvodu, že tento vodič porušil povinnosti stanovené v týchto nariadeniach, a na druhej strane následne využije možnosť, ktorú mu priznáva článok 3 ods. 2 tohto posledného uvedeného nariadenia, a to oslobodiť určité vozidlá cestnej dopravy od takýchto povinností.

2. **Článok 49 ods. 1 posledná veta Charty základných práv sa má vykladať v tom zmysle, že:**

sa môže uplatniť na správnu sankciu trestnoprávnej povahy, ktorá bola uložená na základe pravidla, ktoré bolo po uložení tejto sankcie zmenené spôsobom, ktorý je priaznivejší pre sankcionovanú osobu, pokiaľ táto zmena odráža zmenu postoja k trestnoprávnej kvalifikácii skutkov, ktorých sa dopustila táto osoba, alebo k trestu, ktorý sa má uložiť.

3. **Článok 49 ods. 1 posledná veta Charty základných práv sa má vykladať v tom zmysle, že:**

súd, ktorý rozhoduje o kasačnej sťažnosti proti súdnemu rozhodnutiu, ktorým bol zamietnutý opravný prostriedok podaný proti správnej pokute, ktorá má trestnoprávnu povahu a patrí do pôsobnosti práva Únie, je v zásade povinný uplatniť voči odsúdenej osobe priaznivejšiu vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení tohto súdneho rozhodnutia, bez ohľadu na to, že vo vnútroštátnom práve sa toto rozhodnutie považuje za právoplatné.

Lenaerts	von Danwitz	Biltgen
Jürimäe	Lycourgos	Jarukaitis
Arastey Sahún	Rodin	Jääskinen
Gratsias	Gavalec	Regan
Passer	Csehi	Spineanu-Matei

Rozsudok bol vyhlásený v Luxemburgu 1. augusta 2025.

Tajomník
A. Calot Escobar

Predseda
K. Lenaerts